

PROPOSTA PEDAGÒGICA

DEPARTAMENT DE CULTURA CLÀSSICA

I.E.S. "ELS ÉVOLS"

L'ALCÚDIA

MATÈRIA: LLATÍ
NIVELL: 4t ESO
CURS 2024-25
PROFESSORA: LAURA ESTRELLES RIBERA

INDEX

1. Introducció.

1.1. Justificació de la programació.

1.2. Contextualització.

2. Objectius generals d'etapa

3. Competències clau i perfils d'exitada

4. Competències específiques

4.1 Relació de les CE entre si, amb altres matèries i amb les CC

5. Sabers bàsics

6. Unitats de programació i temporalització

7. Situacions d'aprenentatge

8. Principis metodològics

9. Criteris d'avaluació

10. Instruments d'avaluació

10.1 Relació dels instruments amb les competències

10.2 Criteris de qualificació

11. Mesures de resposta educativa

12. Recursos didàctics i materials

13. Foment de la lectura

14. Activitats complementàries i extraescolars

15. Avaluació de la pràctica docent

1.- INTRODUCCIÓ

1.1 Justificació

L'assignatura de Llatí és una matèria opcional per a l'alumnat de 4t curs de E.S.O. i compta sols amb tres hores de dedicació setmanal. Aquesta té com finalitat iniciar l'estudi de la llengua d'on naix el valencià, el castellà, i d'altres llengües romàniques, conèixer el context històric en què es desenvolupa, la societat i la cultura romanes, i poder relacionar-ho amb el món actual, i en concret la cultura occidental, hereva directa del llegat clàssic.

La presència del Llatí aporta a la formació de l'alumnat el coneixement de les bases lingüística, històrica i cultural de la civilització occidental. D'ací el seu gran interès en la configuració del currículum de tot l'alumnat que haja optat per un primer aprofundiment o especialització dels seus estudis en els camps de les humanitats, les ciències socials o la lingüística. Juntament amb el Grec, la cultura del qual Roma va assimilar i va transmetre a tot Europa, el Llatí constituïx un suport difícilment substituïble per a l'aprenentatge de les llengües romàniques, entre les quals es troben diverses de les parlades en l'Estat espanyol.

Aquesta matèria té un caràcter d'iniciació a la llengua llatina durant l'Educació Secundària Obligatòria, ja que més tard els seus continguts més específics es desenvoluparan en el Batxillerat.

És coneguda la gran capacitat formativa del Llatí:

- En primer lloc, perquè constituïx un mètode molt eficaç d'estructuració mental, gràcies a l'estudi de l'origen del lèxic de totes les llengües romàniques –també, en part, de les saxones- i les estructures gramaticals bàsiques d'una llengua que és l'origen de les llengües que se parlen a Espanya i, per tant, de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana.
- En segon lloc, perquè permet aprofundir en la interpretació de les més diverses terminologies científiques i tècniques.
- Finalment, i de manera molt especial, perquè oferix la possibilitat de posar-se en contacte amb el ric patrimoni literari, cultural, jurídic, etc., de l'antiga Roma, i amb les múltiples obres literàries i científiques de l'Occident europeu escrites en llatí durant segles i que constituïxen una important herència, base de la nostra cultura actual.

Un dels objectius de l'estudi del Llatí consisteix a familiaritzar a l'alumnat, sobretot, amb el vocabulari i les estructures llatines, amb els procediments de formació del vocabulari d'una llengua flexional i amb les estructures elementals de la frase en aquest tipus de llengües. També, li donarà a conèixer l'evolució del vocabulari llatí clàssic i vulgar al de les llengües romàniques, la qual cosa suposa una ferramenta indispensable per a l'adquisició

de nou vocabulari. D'aquesta manera, la llengua llatina es converteix en un mitjà per al aprenentatge de les llengües que estudien els nostres estudiants.

Així mateix, es pretén que l'alumnat reconega l'influx que ha exercit l'estil de vida dels romans sobre els diferents aspectes de la civilització occidental. També és important donar a conèixer a l'alumnat les característiques de la societat en què viu, la Comunitat Valenciana, un lloc de pas per a molts pobles de l'antiguitat i, en l'actualitat, lloc d'acollida i trobada intercultural. Per això, els estudiants han d'adquirir i desenvolupar actituds solidàries i tolerants que ajuden a construir una societat més integradora i respectuosa amb la pluralitat d'idees i llengües que conformen la conca. Aquesta matèria contribueix també a desenvolupar les capacitats arrellegades en els objectius generals de la etapa relacionades amb les llengües (i) i (j); i amb el coneixement, la valoració i el respecte de la cultura, la història i el patrimoni natural, artístic i cultural (k),(m) i (o). Així mateix, juntament amb la resta de les matèries, afavorix el desenvolupament de les capacitats incloses a la resta d'objectius de l'etapa.

1.2 Contextualització

Quant al Centre, cal dir que l'IES els Èvols està situat en la localitat de l' Alcúdia. En aquest centre s'imparteixen tots els nivells d'Educació Secundària Obligatòria i de Batxillerat, a més de dos Cicles Formatius de Grau Bàsic: Serveis administratius i fabricació i muntatge.

Quant a la ubicació i característiques de l'àrea d'influència del centre cal dir que s'ubica en la localitat de l'Alcúdia, de quasi 12.000 habitants.

Respecte al nivell econòmic-social i característiques de l'alumnat, s'ha de dir que la majoria d'alumnat és de classe mitjana i, quant a l'aprenentatge, podem percebre certa heterogeneïtat, ja que hi ha alumnes amb molt bon expedient i bon nivell i altres amb poc nivell i, per tant, un expedient més baix.

Els grups són poc nombrosos la qual cosa és positiva perquè permet que les classes siguin més aprofitables i es pot oferir un ensenyament més personalitzat.

Per al present curs acadèmic 2023-24, la previsió d'alumnat que han optat per les matèries d'aquest departament és la següent:

CURS	NOMBRE D'ALUMNAT	
	LLATÍ	GREC
4 ^è ESO	19	---
1 ^{er} BATX.	11	5
2 ⁿ BATX.	7	5

Pel que fa a la composició del departament, durant aquest curs escolar 2024-25 el Departament de Cultura clàssica estarà compost per Laura Estrelles Ribera, cap de departament, i professora definitiva en el centre.

Per últim el **marc legislatiu** en el qual es basa aquesta programació té en compte tres nivells de concreció:

Nivell de concreció I: estatal i europeu

-Constitució Espanyola de 1978, article 27, referit al dret a l'educació

-LOMQUE, llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat, que modifica la llei orgànica d'Educació 2/2006 de 3 de maig.

-Reial decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria,

Nivell de concreció II: Comunitat Valenciana

-DECRET 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria

DECRET 87/2015, de 5 de juny, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat a la CV.

-DECRET 51/2018, de 4 de setembre, del Consell, pel qual es modifica el Decret 87/2015, de 5 de juny.

-DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.

-La Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià,

-Resolució del 27 de juny del 2023, del secretari autonòmic, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen ESO I Batxillerat durant el curs 2023-24.

-ORDE ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat.

-ORDE 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen els plans per al foment de la lectura en els centres docents de la Comunitat Valenciana.

Nivell de concreció 3: centre educatiu

-Projecte Educatiu del centre (PEC)

-Programació general anual (PGA)

2.- OBJECTIUS

2.1 Objectius generals d'etapa

Són els assoliments que s'espera que l'alumnat haja aconseguit en finalitzar l'etapa i la consecució dels quals està vinculada a l'adquisició de les competències clau. D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 217/2022, l'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

1. Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
2. Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
3. Valorar i respectar les diferències de gèneres i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.
4. Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
5. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.
6. Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
7. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
8. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
9. Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

10. Coneixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloses les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.
11. Coneixer i acceptar el funcionament del seu cos i el dels altres, respectar les diferències, consolidar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Coneixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat.
12. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, i contribuir a la conservació i millora.
13. Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.
14. Prendre consciència de les problemàtiques que té plantejades la humanitat i que es concreten en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

3.- COMPETÈNCIES CLAU I PERFILS D'EIXIDA

Són els assoliments que es consideren imprescindibles perquè l'alumnat pugui progressar amb garanties d'èxit en el seu itinerari formatiu i afrontar els principals reptes i desafiaments globals i locals. Les competències clau apareixen recollides en el perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic en el qual s'identifiquen les competències clau i el seu grau de desenvolupament previst en finalitzar l'etapa.

Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest perfil d'eixida, i que són les següents:

- CCL: competència en comunicació lingüística
- CP: competència plurilingüe.
- CMCT: competència matemàtica, ciència i tecnologia.
- CD: competència digital.
- CPSAA: competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- CC: competència ciutadana.
- CE: competència emprenedora.
- CCEC: competència en consciència i expressió cultural.

Competència en comunicació lingüística (CCL)

La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de forma oral, escrita o signada de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, signats, escrits, audiovisuals o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com els usos de l'oralitat, la signació o l'escriptura per pensar o per aprendre. Finalment, fa possible l'apreciació de la dimensió estètica del llenguatge i el gaudi de la cultura literària

Descriptors operatius:

CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb fluïdesa, coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials i acadèmics, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per a intercanviar informació, crear coneixement i argumentar les seues opinions com per a establir i cuidar les seues relacions interpersonals.

CCL2. Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels diferents àmbits, amb especial èmfasi en els textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.

CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant la seua fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la de manera clara i rigorosa, adoptant un punt de vista creatiu i crític al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.

CCL4. Llig amb autonomia obres rellevants de la literatura posant-les en relació amb el seu context sociohistòric de producció, amb la tradició literària anterior i posterior i examinant l'empremta del seu llegat en l'actualitat, per a construir i compartir la seua pròpia interpretació argumentada de les obres, crear i recrear obres d'intenció literària i conformar progressivament un mapa cultural.

CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, evitant i

rebutjant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir la utilització no sols eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

Competència plurilingüe (CP)

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per desenvolupar estratègies que permetin mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques i, si és el cas, mantenir i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

Descriptors operatius

CP1. Utilitza amb fluïdesa, adequació i acceptable correcció una o més llengües, a més de la llengua familiar o de les llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives amb espontaneïtat i autonomia en diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.

CP2. A partir de les seues experiències, desenvolupa estratègies que li permeten ampliar i enriquir de manera sistemàtica el seu repertori lingüístic individual amb la finalitat de comunicar-se de manera eficaç.

CP3. Coneix i valora críticament la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal i anteposant la comprensió mútua com a característica central de la comunicació, per a fomentar la cohesió social.

Competència ciutadana (CC)

La competència ciutadana permet actuar com a ciutadans responsables i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'assoliment d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fundada en el respecte pels drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats en l'Agenda 2030.

Descriptors operatius

CC1. Analitza fets, normes i idees relatives a la dimensió social, històrica, cívica i moral de la seua pròpia identitat, per a contribuir a la consolidació de la seua maduresa personal i

social, adquirir una consciència ciutadana i responsable, desenvolupar l'autonomia i l'esperit crític, i establir una interacció pacífica i respectuosa amb els altres i amb l'entorn.

CC2. Reconeix, analitza i aplica en diversos contextos, de manera crítica i conseqüent, els principis, ideals i valors relatius al procés d'integració europea, la Constitució Espanyola, els drets humans, i la història i el patrimoni cultural propis, alhora que participa en tota classe d'activitats grupals amb una actitud fonamentada en els principis i procediments democràtics, el compromís ètic amb la igualtat, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3. Adopta un judici propi i argumentat davant de problemes ètics i filosòfics fonamentals i d'actualitat, afrontant amb actitud dialogant la pluralitat de valors, creences i idees, rebutjant tot tipus de discriminació i violència, i promovent activament la igualtat i corresponsabilitat efectiva entre dones i homes.

CC4. Analitza les relacions d'interdependència i ecodependència entre les nostres formes de vida i l'entorn, realitzant una anàlisi crítica de la petjada ecològica de les accions humanes, i demostrant un compromís ètic i ecosocialment responsable, amb activitats i hàbits que conduïsquen a l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible i la lluita contra el canvi climàtic.

Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)

La competència en consciència i expressió culturals implica comprendre i respectar la forma en què les idees i el significat s'expressen de manera creativa i es comuniquen en les diferents cultures, així com a través d'una sèrie d'expressions artístiques i altres manifestacions culturals. Implica esforçar-se per comprendre, desenvolupar i expressar les idees pròpies i un sentit de pertinença a la societat o d'acomplir una funció en aquesta en diferents formes i contextos, així com l'enriquiment de la identitat mitjançant el diàleg intercultural.

Descriptors operatius

CCEC1. Reflexiona, promou i valora críticament el patrimoni cultural i artístic de qualsevol època, contrastant les seues singularitats i partint de la seua pròpia identitat, per a defensar la llibertat d'expressió, la igualtat i l'enriquiment inherent a la diversitat.

CCEC2. Investiga les especificitats i intencionalitats de diverses manifestacions artístiques i culturals del patrimoni, mitjançant una postura de recepció activa i delit, diferenciant i analitzant els diferents contextos, mitjans i suports que es materialitzen, així com els llenguatges i elements tècnics i estètics que les caracteritzen.

CCEC3.1 Expressa idees, opinions, sentiments i emocions amb creativitat i esperit crític, realitzant amb rigor les seues pròpies produccions culturals i artístiques, per a participar de

manera activa en la promoció dels drets humans i els processos de socialització i de construcció de la identitat personal que es deriven de la pràctica artística.

CCEC3.2 Descobreix l'autoexpressió, a través de la interactuació corporal i l'experimentació amb diferents eines i llenguatges artístics, enfrontant-se a situacions creatives amb una actitud empàtica i col·laborativa, i amb autoestima, iniciativa i imaginació.

CCEC4.1 Selecciona i integra amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a dissenyar i produir projectes artístics i culturals sostenibles, analitzant les oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral que ofereixen servint-se de la interpretació, l'execució, la improvisació o la composició.

CCEC4.2 Planifica, adapta i organitza els seus coneixements, destreses i actituds per a respondre amb creativitat i eficàcia als acompliments derivats d'una producció cultural o artística, individual o col·lectiva, utilitzant diversos llenguatges, codis, tècniques, eines i recursos plàstics, visuals, audiovisuals, musicals, corporals o escènics, valorant tant el procés com el producte final i comprnent les oportunitats personals, socials, inclusives i econòmiques que ofereixen.

Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (MCTE)

La competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (competència STEM per les sigles en anglès) implica la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per transformar l'entorn de manera compromesa, responsable i sostenible.

La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics amb l'objectiu de resoldre diversos problemes en contextos diferents.

La competència en ciència comporta la comprensió i l'explicació de l'entorn natural i social, utilitzant un conjunt de coneixements i metodologies, incloses l'observació i l'experimentació, amb la finalitat de plantejar preguntes i extraure conclusions basades en proves per poder interpretar i transformar el món natural i el context social.

La competència en tecnologia i enginyeria abasta l'aplicació dels coneixements i metodologies propis de les ciències per transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats o desitjos de les persones en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat.

Descriptors operatius

STEM1. Selecciona i utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions pròpies de la modalitat triada i empra estratègies variades per a la resolució

de problemes, analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment, si fora necessari.

STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar fenòmens relacionats amb la modalitat triada, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se hipòtesis i contrastant-les o comprovant-les mitjançant l'observació, l'experimentació i la investigació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciament la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i limitacions dels mètodes emprats.

STEM3. Planteja i desenvolupa projectes dissenyant i creant prototips o models per a generar o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de manera col·laborativa, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir, adaptant-se davant de la incertesa i avaluant el producte obtingut d'acord amb els objectius proposats, la sostenibilitat i l'impacte transformador en la societat.

STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants d'investigacions de manera clara i precisa, en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols), i aprofitant la cultura digital amb ètica i responsabilitat i valorant de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida per a compartir i construir nous coneixements.

STEM5. Planeja i emprén accions fonamentades científicament per a promoure la salut física i mental, i preservar el medi ambient i els éssers vius, practicant el consum responsable, aplicant principis d'ètica i seguretat per a crear valor i transformar el seu entorn de manera sostenible, adquirint compromisos com a ciutadà en l'àmbit local i global.

Competència digital (CD)

La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, per a la feina i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes.

Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclosos el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la privacitat, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

Descriptors operatius

CD1. Realitza cerques avançades comprenent com funcionen els motors de cerca en Internet, aplicant criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de

manera crítica i organitzant l'emmagatzematge de la informació de manera adequada i segura per a referenciar-la i reutilitzar-la posteriorment.

CD2. Crea, integra i reelabora continguts digitals de manera individual o col·lectiva, aplicant mesures de seguretat i respectant, en tot moment, els drets d'autoria digital per a ampliar els seus recursos i generar nou coneixement.

CD3. Selecciona, configura i utilitza dispositius digitals, eines, aplicacions i serveis en línia i els incorpora en el seu entorn personal d'aprenentatge digital per a comunicar-se, treballar col·laborativament i compartir informació, gestionant de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa i exercint una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.

CD4. Avalua riscos i aplica mesures en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient i fa un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.

CD5. Desenvolupa solucions tecnològiques innovadores i sostenibles per a donar resposta a necessitats concretes, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel desenvolupament sostenible i ús ètic.

Competència emprenedora (CE)

La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees utilitzant els coneixements específics necessaris per generar resultats de valor per a altres persones. Aporta estratègies que permeten adaptar la mirada per detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per analitzar i avaluar l'entorn, i crear i replantejar idees usant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins dels processos creatius i d'innovació; i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. Així mateix, implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació, empatia i habilitats de comunicació i de negociació, per dur les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i economicofinancer.

Descriptors operatius

CE1. Avalua necessitats i oportunitats i afronta reptes, amb sentit crític i ètic, avaluant la seua sostenibilitat i comprovant, a partir de coneixements tècnics específics, l'impacte que puguin suposar en l'entorn, per a presentar i executar idees i solucions innovadores dirigides a diferents contextos, tant locals com globals, en l'àmbit personal, social i acadèmic amb projecció professional emprenedora.

CE2. Avalua i reflexiona sobre les fortaleses i febleses pròpies i les dels altres, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, interioritza els coneixements econòmics i financers específics i els transfereix a contextos locals i globals, aplicant estratègies i destreses que agiliten el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris, que porten a l'acció una experiència o iniciativa emprenedora de valor.

CE3. Du a terme el procés de creació d'idees i solucions innovadores i pren decisions, amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics específics i estratègies àgils de planificació i gestió de projectes, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a elaborar un prototip final de valor per als altres, considerant tant l'experiència d'èxit com de fracàs, una oportunitat per a aprendre.

Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)

La competència personal, social i d'aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix per autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant; gestionar el temps i la informació eficaçment; col·laborar amb altres de manera constructiva; mantenir la resiliència, i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou també la capacitat de fer front a la incertesa i la complexitat; adaptar-se als canvis; aprendre a gestionar els processos metacognitius; identificar conductes contràries a la convivència i desenvolupar estratègies per abordar-les; contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i de les altres persones, desenvolupant habilitats per cuidar-se a si mateix i als qui l'envolten a través de la corresponsabilitat; ser capaç de dur una vida orientada al futur, així com expressar empatia i abordar els conflictes en un context integrador i de suport.

Descriptors operatius

CPSAA1.1 Enforteix l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca d'objectius de manera autònoma per a fer eficaç el seu aprenentatge.

CPSAA1.2 Desenvolupa una personalitat autònoma, gestionant constructivament els canvis, la participació social i la seua pròpia activitat per a dirigir la seua vida.

CPSAA2. Adopta de manera autònoma un estil de vida sostenible i atén el benestar físic i mental propi i dels altres, buscant i oferint suport en la societat per a construir un món més saludable.

CPSAA3.1 Mostra sensibilitat cap a les emocions i experiències dels altres, sent conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la seua intel·ligència.

CPSAA3.2 Distribueix en un grup les tasques, recursos i responsabilitats de manera equànime, segons els seus objectius, afavorint un enfocament sistèmic per a contribuir a la consecució d'objectius compartits.

CPSAA4. Compara, analitza, avalua i sintetitza dades, informació i idees dels mitjans de comunicació, per a obtenir conclusions lògiques de manera autònoma, valorant la fiabilitat de les fonts.

CPSAA5. Planifica a llarg termini avaluant els propòsits i els processos de la construcció del coneixement, relacionant els diferents camps d'aquest per a desenvolupar processos autoregulats d'aprenentatge que li permeten transmetre aquest coneixement, proposar idees creatives i resoldre problemes amb autonomia.

Els descriptors operatius d'aquestes competències per al nivell d'educació secundària es desenvolupen a l'annex I del decret 107/2022. Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i objectius de l'educació secundària està vinculada a l'adquisició i desenvolupament d'aquestes competències clau, per la qual cosa, les competències específiques de les diferents matèries es concreten des d'aquests descriptors operatius de les competències clau.

4. COMPETÈNCIE ESPECÍFIQUES

Són els assoliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en situacions l'abordatge de les quals requereix els sabers bàsics de cada matèria o àmbit. Les competències específiques constitueixen un element de connexió entre, d'una banda, el perfil d'eixida de l'alumnat i, d'altra banda, els sabers bàsics de les matèries o àmbits i els criteris d'avaluació.

El currículum de Llatí de 4t d'ESO presenta cadascuna de les competències específiques amb la descripció corresponent, i hi assenjala seguidament les connexions, també amb les competències d'altres matèries de l'ESO i amb les competències clau.

Les competències específiques estan vertebrades entorn de dos aspectes. El primer té a veure amb la reflexió sobre l'estructura de la llengua llatina (fonaments i tècniques bàsiques de traducció) i el lèxic, així com amb la influència en les llengües del repertori individual de l'alumnat, vinculant-se d'aquesta manera a la millora de la competència lingüística i plurilingüe. El segon fa referència a la reflexió sobre el llegat del món romà en l'actualitat, que uneix el passat amb el present, potenciant una comprensió crítica de la societat del segle XXI.

-Competència específica 1 (CE1): *Reconèixer i valorar el paper de la cultura i la llengua llatines en els orígens d'Europa, així com la major o menor pervivència i presència en les llengües i cultures dels països que la conformen en l'actualitat.*

Amb aquesta competència específica es pretén que l'alumnat valore de manera crítica i constructiva la contribució de la civilització llatina com a punt de partida de la identitat europea, i que perceba el llegat de la cultura romana com a eix d'unió dels pobles europeus de diferent origen; es promou així la capacitat de valorar la diversitat cultural com una riquesa heretada del nostre passat clàssic comú i la necessitat de promoure la convivència ciutadana.

Així mateix, afavoreix el desenvolupament de l'esperit i anàlisi crítica, ja que, per a realitzar aqueixa reflexió i comparació entre el present i el passat, s'activen estratègies d'aprenentatge que potencien la comunicació i el respecte, a més d'una introspecció que ajuda a discernir aquells aspectes del món romà que beneficien la nostra societat d'aquells que han sigut superats i no tenen cabuda als nostres dies; per a això, és convenient no jutjar el passat amb els ulls del present.

Aquesta competència capacita l'alumnat per a l'elaboració de judicis i opinions personals justificades sobre aspectes socials o polítics i proporciona arguments per a debatre amb responsabilitat davant les diferències d'una societat globalitzada.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors operatius: CCL3, CP3, CD1, CPSAA4, CC1.

-Competència específica 2 (CE2): *Identificar els trets bàsics i valorar la importància de la llengua llatina en els idiomes que l'alumnat utilitza i estudia, a través de l'aprenentatge de l'alfabet, l'etimologia, els llatínismes, la composició i derivació.*

Amb aquesta competència específica s'intenta que l'alumnat relacione les llengües que utilitza i coneix amb la llengua llatina, per mitjà de l'anàlisi lingüística que les caracteritza. L'estudi etimològic bàsic, la presència de llatínismes en les llengües que coneix i la constatació dels mecanismes de composició i derivació, permeten a l'alumnat entendre la llengua pròpia com una evolució diacrònica de la llengua llatina.

El coneixement de l'origen i evolució de l'alfabet llatí afavoreix la comprensió de la importància d'aquest instrument com a font d'evolució cultural enfront d'altres tipus d'alfabets (sil·làbics, ideogràfics).

L'alumnat, a través de l'anàlisi del lèxic de les llengües que utilitza, reconeix la base llatina fonamental a partir de la qual construeix el seu discurs, per la qual cosa l'estudi de la llengua d'origen resulta enriquidor per al coneixement de la pròpia llengua. Es constaten, així mateix, expressions directament llatines d'ús habitual i també especialitzat, conegudes com a llatínismes. Finalment l'estudi morfològic dels procediments de composició i derivació reforça els vincles descoberts en els nivells anteriors i millora la comprensió i ús de les llengües que utilitza l'alumnat.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CP2, CP3, STEM1, CPSAA7.

-Competència específica 3 (CE3): *Traduir, comprendre i interpretar textos llatins orals i escrits de dificultat moderada, utilitzant estratègies d'accés al significat.*

A més de les empremtes llatines que l'alumnat pot conèixer en l'estudi d'aspectes relacionats amb història, arqueologia, filosofia i art, el major llegat del món romà és la seua llengua i els seus textos. La llengua llatina és la base de totes les llengües romàniques i d'una bona part d'altres llengües del nostre entorn; la literatura llatina és, juntament amb la grega, el model en el qual s'inspiren moltes de les obres de la literatura occidental.

Partint dels textos, l'alumnat s'iniciarà en el coneixement de la llengua llatina i explorarà tots els elements formals que la constitueixen. S'hi utilitzaran textos originals i adaptats de dificultat gradual als quals l'alumnat s'aproximarà amb diverses estratègies de comprensió: comparació en paral·lel de les semblances i diferències dels diferents trets lingüístics en les llengües d'ús de l'alumnat.

L'ús de la llengua llatina escrita i oral ajudarà al fet que l'alumnat consolide un coneixement actiu i justificat de la llengua llatina, d'acord amb la línia que defineix el Marc europeu comú de referència per a les llengües (MECR).

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL4, CCEC1, CCEC2.CCL1, CCL2, CP2, STEM2.

-Competència específica 4 (CE4): *Produir enunciats senzills en llengua llatina, orals i escrits, desenvolupant estratègies d'accés al significat.*

Dins de les estratègies de desenvolupament de les competències lingüístiques del Marc Europeu Comú de Referència per a les llengües (MECR) es troba la comunicació, finalitat fonamental en l'aprenentatge d'una llengua. L'alumnat utilitzarà així, de manera activa, tots els elements que hi ha anat descobrint a partir de la comprensió i interpretació, la qual cosa suposarà una major consolidació dels coneixements adquirits amb l'ajuda d'imatges, preguntes guiades i guions de conversa.

El desenvolupament d'aquesta competència està relacionat de manera molt estreta amb la interpretació i comprensió dels textos, ja que l'una i l'altra es complementen a l'hora d'aconseguir la finalitat de la comunicació; així s'entendrà la llengua com un sistema viu.

La pràctica comunicativa de la llengua permetrà no sols assolir un major nivell de competència lingüística, sinó també aprofundir en el coneixement de la llengua, la cultura i la civilització romanes, tot contextualitzant adequadament les estratègies d'aprenentatge.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL4, CCEC1, CCEC2.

-Competència específica 5 (CE5): *Localitzar i valorar la presència del món clàssic en el patrimoni històric, arqueològic i artístic d'Europa, de la Península Ibèrica i de la Comunitat Valenciana, i contribuir-ne a la conservació i respecte.*

Mitjançant l'adquisició i desenvolupament d'aquesta competència, l'alumnat pren consciència de la importància de la preservació, conservació i respecte del patrimoni romà, tant material com immaterial.

Aquesta competència incentiva el compromís per l'entorn patrimonial i en potencia la participació activa per a la defensa i cura.

Alhora, reconèixer i identificar la contribució material i immaterial de la cultura llatina ajuda a comprendre i relacionar aspectes de la nostra societat que tenen el seu origen en l'època romana, a més d'entendre el nostre present i prendre'l com a referència per a poder cercar solucions en moments d'adversitat com per exemple: les migracions, els drets humans o els conflictes bèl·lics.

L'alumnat pot accedir a aqueixos elements patrimonials en museus, jaciments arqueològics o excavacions, i també fer ús de les eines digitals actuals, perquè en tots dos casos pot dur a terme un exercici d'anàlisi i reflexió per a entendre el seu entorn històric i patrimonial d'una manera crítica i concreta.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL3, CD3, CC1, CC4, CE1, CCEC1, CCEC2.

4.1 Relacions de les competències entre si, amb altres matèries i amb les CC

Les competències específiques de Llatí 4t ESO se centren en l'adquisició de les competències lingüístiques bàsiques de la llengua llatina i en l'estudi crític i la valoració del llegat romà des de diferents punts de vista (arqueològic, artístic, social). Totes elles estan interrelacionades, ja que l'aprenentatge d'una llengua requereix les aportacions culturals del món en el qual s'hi realitza.

Resulta evident que les CE1 i CE5 presenten una relació més estreta entre si, ja que ofereixen dades rellevants sobre de la presència i influència de Roma al llarg de la història en els diversos camps d'estudi i en l'actualitat, tant a nivell autonòmic, com nacional o europeu.

La CE2 explicita la relació lingüística del Llatí amb les llengües del repertori individual de l'alumnat, i suposa un primer acostament a la important aportació de la llengua llatina a les llengües cooficials de la Comunitat Valenciana i a aquelles altres que estudia l'alumnat. La seua relació amb les CE3 i CE4 és clara, ja que assenyalen de manera inequívoca l'estreta relació entre el Llatí i les llengües que usa i estudia l'alumnat del segle XXI.

Les CE3 i CE4 es complementen de manera evident, ja que són dues competències que es necessiten mútuament. La seua relació amb les CE1, CE2 i CE5 és palesa, ja que per mitjà d'aquestes es dona sentit als conceptes i termes específics de la cultura romana i la seua evolució i influència al llarg de la història.

Relacions de les competències amb les altres de matèries de l'etapa

Les competències específiques de Llatí de 4t ESO estan estretament relacionades amb les d'altres matèries lingüístiques que estudia l'alumnat (Llengua Castellana i Literatura; Valencià: Llengua i Literatura; i Llengua/s Estrangera/s), ja que la consecució de la CE2, CE3 i CE4 de Llatí facilitarà l'adquisició de competències similars en les diverses llengües. L'establiment de xarxes de coneixement permetrà a l'alumnat comprovar la relació i importància del Llatí per al millor coneixement i aprenentatge de les altres llengües.

D'altra banda, les C1 i C5 estan relacionades amb algunes de les competències que l'alumnat desenvolupa en matèries com Geografia i Història, o que ha desenvolupat prèviament com en la matèria optativa de Cultura Clàssica.

Relacions amb les competències clau

Les competències específiques de la matèria mantenen relacions especialment significatives i rellevants amb les competències clau:

En primer lloc, la CE1 contribueix de manera decisiva a l'adquisició de la CCL, CPSAA, CCEC i a la CC, ja que, a més de posar en relleu la importància del llegat romà a Europa, també incideix en els valors de la ciutadania europea i espanyola. Aquesta competència activa la curiositat, el diàleg argumentat, el treball en equip, la cerca i selecció de les fonts fiables i de les estratègies d'aprenentatge de l'alumnat, fent-lo conscient d'aquesta herència cultural tan present en moltes facetes de la nostra vida i ajudant-lo així a entendre millor el món en el qual viu i la relació amb el passat.

En segon lloc, la CE2 està connectada amb la consecució de la CCL, CMCT, CC i la CP, ja que posa en relació llengües actuals que provenen o s'han vist influenciades en gran manera per la llengua llatina, la qual cosa permet que l'alumnat aprenga relacionant sabers i conceptes que desenvolupa la CPSAA. A més, impulsa el respecte cap a la diversitat lingüística. D'altra banda, el coneixement dels ètims grecs i llatins és essencial per a la correcta comprensió dels sabers matemàtics, científics i tecnològics.

En tercer lloc, les CE3 i CE4 desenvolupen de manera clara la CCL, CPSAA i la CP, ja que la comprensió i producció de textos llatins senzills promouen en l'alumnat l'acceptació

de l'error com a motor d'aprenentatge, despertant el desig d'aprendre com a expressió de superació i desenvolupament personal.

En quart lloc, la CE5 contribueix a aconseguir les metes plantejades en les competències CCEC, CE, CD, CPSAA, CC, ja que permet a l'alumnat conèixer i valorar les restes materials i immaterials del món romà al nostre país, i especialment a la Comunitat Valenciana, així com analitzar la importància d'aqueix passat en determinades expressions artístiques.

Finalment, convé destacar que totes les competències específiques contribueixen, en major o menor mesura, a l'adquisició de la CD, ja que l'ús de webs, aplicacions i informació gràfica i textual de caràcter digital, és clau perquè l'alumnat adquirisca la destresa necessària en el maneig i tractament de la informació de manera veraç i contrastada.

El quadre adjunt mostra l'existència d'una relació especialment significativa i rellevant entre les cinc competències específiques de la matèria de Llatí i algunes competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar l'educació bàsica.

En tots els casos, aquesta relació opera en les dues direccions. D'una banda, l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques contribueixen a la consecució de les competències clau amb les quals apareixen estretament vinculades; d'altra banda, aquestes competències clau juguen un paper important en l'adquisició i desenvolupament de les competències específiques.

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X			X	X	X		X
CE2	X	X	X	X	X	X		
CE3	X	X		X	X			
CE4	X	X		X	X			
CE5				X	X	X	X	X

5- SABERS BÀSICS

La matèria de Llatí de 4t ESO suposa el primer contacte directe de l'alumnat amb la llengua llatina, mare i origen de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana.

La llengua es desplega i desenvolupa dins d'una societat i una cultura amb unes característiques concretes que hi contribueixen a l'evolució. Per això, al costat dels sabers relacionats amb competències d'un marcat caràcter lingüístic, s'aborden qüestions relacionades amb la història, la societat, la política, l'art i la vida quotidiana romana, necessàries per a comprendre l'abast de la seua influència en la nostra llengua i cultura.

Els sabers bàsics són el conjunt de continguts que es consideren necessaris per a l'adquisició de les competències específiques de la matèria; l'enunciat n'és ampli i deixa

oberta la possibilitat de desenvolupar-lo en aquells aspectes que es consideren adequats en cada cas. Els blocs són una agrupació temàtica bàsica que s'aconsella abordar de manera combinada, en un ordre que es deixa al criteri de cada docent en no respondre a una estructura jeràrquica.

Els sabers estan organitzats en quatre blocs:

1.- Aspectes geogràfics, històrics i polítics del món romà i la pervivència. Presenta les coordenades geogràfiques i històriques i el marc sociopolític en el qual es desenvolupa la llengua llatina, el coneixement de què ajuda a comprendre el nostre passat i a tindre una clara consciència de les bases històriques de la Comunitat Valenciana, Espanya i la Unió Europea.

2.- Aspectes patrimonials i culturals del món romà i la pervivència. Se centra en els temes relacionats amb el llegat artístic, cultural i de vida quotidiana que hem heretat i que exerceixen influència en les nostres pròpies manifestacions artístiques i el desenvolupament de la vida diària del segle XXI.

3.- Sistema de la llengua llatina. Trets bàsics. Aborda de manera sistemàtica els elements bàsics de la llengua llatina, i hi proporciona un primer acostament. La comparació i relació dels elements de la llengua llatina amb els de l'alumnat permetran la consolidació de molts conceptes lingüístics i un ús més conscient i adequat de la pròpia llengua.

4.- El llatí i el plurilingüisme. Planteja la relació de la llengua llatina amb les llengües del repertori de l'alumnat, la influència en el lèxic i en locucions i expressions llatines d'ús freqüent.

Amb la finalitat d'afavorir l'adquisició i desenvolupament de les competències específiques, es recomana un desenvolupament simultani i equilibrat dels quatre blocs, amb una metodologia activa que permeta la utilització escrita i oral de la llengua i afavorisca el ple desenvolupament de les competències lingüístiques establides en el Marc Europeu Comú de Referència per a les llengües.

BLOC 1. Aspectes geogràfics, històrics i polítics del món romà i la pervivència

CE 1 i CE 5

- Principals aspectes geogràfics, històrics i polítics del món romà relacionats amb la comprensió i impuls de la identitat europea.
- La romanització: Hispània.
- Personatges històrics importants, homes i dones.
- Estratègies i eines per a relacionar el passat i el present a partir dels coneixements adquirits.
- Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació històrica i geogràfica mitjançant les TIC.
- Estratègies d'investigació aplicades a la història i la geografia romanes utilitzant fonts d'informació fiables i les noves tecnologies

Bloc 2. Aspectes culturals i patrimonials del món romà i la seua pervivència.

CE 1 i CE 5

- Aspectes fonamentals de la vida quotidiana i cultura romanes i el paper en la conformació de la nostra identitat com a societat.
- Exemples rellevants de la influència de la mitologia clàssica en manifestacions artístiques i literàries al llarg de la història.
- Principals gèneres literaris, obres, autores i autors llatins: importància i influència en expressions artístiques posteriors.
- Elements i personatges més destacats, tant homes com dones, del patrimoni romà en la Península Ibèrica amb especial atenció als de la Comunitat Valenciana.
- Estratègies de creació pròpia individuals o grupals sobre el llegat de la cultura romana.
- Habilitats i eines (analògiques i digitals) per a relacionar, comentar i interpretar el passat i el present, a partir dels coneixements adquirits i de la pròpia experiència.
- Posada en valor, compromís de preservació i gaudi del patrimoni arqueològic romà com a bé social i senyal d'identitat.

Bloc 3. Sistema de la llengua llatina

CE 2 CE 3 i CE 4

- Tipus de paraules: variables i invariables.
- Declinació: conceptes bàsics. Substantius, pronoms i adjectius
- Conjugació: conceptes bàsics. El verb llatí
- Els casos i els seus usos principals.
- La concordança i l'ordre de paraules.
- L'oració: simples i coordinades.
- Producció de textos senzills en llengua llatina.
- Estratègies per a la traducció, comprensió i utilització escrita i oral de frases senzilles en llatí a partir de la comparació de les llengües del repertori lingüístic de l'alumnat.
- Habilitats per a la lectura comprensiva de textos llatins de dificultat gradual.
- Acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge.
- Recursos analògics i digitals per a l'adquisició de llengües: Portafolis Europeu de les Llengües (PEL), imatges, glossaris, diccionaris, etc.

Bloc 4. El llatí i el plurilingüisme

Transversal a totes les competències

- L'alfabet: origen i pronunciació. Pervivència de l'alfabet llatí en les llengües d'ús de l'alumnat.

- Reconeixement de formants llatins (lexemes, sufixos i prefixos) en paraules de la llengua d'ensenyament. Etimologia i llatinismes d'ús freqüent.
- Paral·lelisme entre llengües romanç i no romanç.
- Valoració de la importància del llatí per a la correcta comprensió i expressió escrita, oral i multimodal en les diferents llengües del seu repertori lingüístic individual.
- Ús de bibliografia i webgrafia (lexicografia, repertoris, glossaris) en l'estudi i aprenentatge de la llengua llatina com a base en la consolidació d'altres llengües estrangeres.

6. UNITATS DE PROGRAMACIÓ I TEMPORALITZACIÓ

PRIMERA AVALUACIÓ					
	LLENGUA	HISTÒRIA CIVILITZACIÓ	ETIMOLOGIA I LÈXIC	MITOLOGIA	TEXTOS
UNITAT 1	De l'indoeuropeu al llatí Evolució del llatí	Origen de Roma	Mots catalans d'etimologia llatina Cultismes i patrimonials	Amors i amorets Venus	Lectura comprensiva
UNITAT 2	L'alfabet llatí	Expansió de Roma durant la monarquia la república i l'imperi	Topònims d'origen llatí. Gentilicis	Històries d'amor	Lectura de textos, anàlisi i traducció
UNITAT 3	El llatí, llengua flexiva Primera declinació	Política i drets romans	Prefixos, sufixos i radicals llatins	Perseu i Andròmeda	Lectura de textos, anàlisi i traducció
SEGONA AVALUACIÓ					
UNITAT 4	Segona declinació gènere neutre	La societat romana	Expressions de contingut mitològic	Éssers prodigiosos	Lectura de textos, anàlisi i traducció
UNITAT 5	Els adjectius llatins L'imperfet d'indicatiu	La família romana	Lèxic sobre el calendari i el temps	Els raptos de la mitologia clàssica	Lectura de textos, anàlisi i traducció
UNITAT 6	La tercera declinació	Oci, festes i tradicions	Matemàtiques, química i...llatí	Les forces del destí	Lectura de textos, anàlisi i traducció
TERCERA AVALUACIÓ					
UNITAT 7	Els adjectius de la tercera declinació	Tots els camins porten a Roma	La salut de les persones i els animals	El món dels morts	Lectura de textos, anàlisi i traducció

	El futur d'indicatiu L'infinitiu concertat				
UNITAT 8	La quarta i la cinquena declinacions	La transmissió de la cultura clàssica	Abreviatures i expressions amb contingut clàssic	Els orígens de la humanitat	Lectura de textos, anàlisi i traducció
UNITAT 9	Repassem llengua I gramàtica	Repassem història i cultura	Llatinismes d'ús freqüent	Joventut i bellesa	Lectura de textos, anàlisi i traducció

7. SITUACIONS D'APRENTATGE

Les situacions d'aprenentatge de la matèria de Llatí de 4t d'ESO posen en relació les competències específiques de l'assignatura amb els desafiaments del segle XXI i les competències clau, vinculant la pervivència de la llengua i la cultura llatines amb el present de l'alumnat.

Les estratègies d'aprenentatge han d'afavorir la possibilitat d'aprendre gaudint, de manera que s'oferiran a l'alumnat activitats que promoguen el desenvolupament personal, motivació i creativitat amb activitats, jocs, tallers i reptes didàctics, perquè participe activament del propi aprenentatge.

Per a l'estudi del bloc de la cultura llatina i la seua pervivència es partirà del seu llegat, mitjançant activitats que sorgisquen de la quotidianitat de l'alumnat i que estiguen relacionades amb el seu entorn més pròxim. Així doncs, s'empraran, al costat de les estratègies comunicatives, l'anàlisi de les fonts d'informació en diferents formats (escrites o audiovisuals) i l'experiència vivencial de manera individual o en grup, mitjançant tallers didàctics; tot per crear consciència de la importància del coneixement en el desenvolupament personal i en la comprensió del passat, i per evitar judicis de valor basats en el presentisme, per a potenciar la convivència democràtica, la resolució pacífica de conflictes i l'esperit crític.

Així mateix, es promourà l'acostament al patrimoni romà conservat, de manera física o a través de l'ús de les noves tecnologies, per a crear en l'alumnat una consciència de respecte i compromís ciutadà en l'àmbit local i global.

Prenent com a model els desafiaments als quals el món romà va haver d'enfrontar-se al llarg del seu esdevenidor històric, es treballaran a l'aula els principis de moviment, complexitat i adaptació de manera que es capacite l'alumnat per a afrontar el futur i saber gestionar la incertesa que comporta tot canvi.

Quant al bloc de la llengua llatina es potenciarà el mètode inductiu/contextual, afavorint que l'alumnat descobrisca el significat de paraules, ètims o llatínismes gràcies a l'ús d'il·lustracions, de famílies lèxiques, de jocs i del context. Al seu torn, quant a la part gramatical, s'intentarà relacionar el llatí amb el repertori lingüístic de l'alumnat, de manera que descobrisquen les analogies i diferències entre la llengua parlada en el món romà amb les conegudes i emprades pel discent. Es promourà l'ús d'una metodologia activa que afavorisca l'expressió oral i escrita en llatí a l'aula.

El Marc Europeu Comú de Referència recomana, respecte a les competències lingüístiques, que l'aprenentatge de la llengua llatina aborde els conceptes de comprensió i expressió tant oral com escrita, així com la interpretació, traducció i la retroversió de textos adaptats.

Es considera convenient l'ús de plantejaments didàctics que s'adaptin al ritme d'aprenentatge propi de cada estudiant, per a així incentivar l'esforç, l'actitud investigadora, la capacitat d'argumentació i el treball en equip.

S'ha de tindre present en tot moment la connexió directa del Llatí amb altres matèries com, per exemple, les lingüístiques i les Ciències Socials, per a treballar interdisciplinàriament les competències susceptibles de ser connectades.

L'alumnat com a protagonista del seu propi aprenentatge estableix conclusions i relacions entre la llengua llatina i el repertori lingüístic personal, entre el passat romà i el present, de manera que pot desenvolupar opinions personals respectuoses sobre la diversitat lingüística i la manera de vida en uns altres temps i cultures.

CONCRECIÓ DE LES SITUACIONS D'APRENENTATGE

Segons el que s'ha exposat anteriorment, entenem que les Situacions d'Aprenentatge no equivalen a les Unitats Didàctiques tradicionals. Ara bé, les Unitats Didàctiques, actualment anomenades Unitats de Programació, poden incloure Situacions d'aprenentatge, val a dir, activitats o dinàmiques que servixen per a plasmar i assolir de manera pràctica els continguts o sabers i desenvolupar les competències. En este sentit, poden constituir Situacions d'Aprenentatge tant activitats de classe, com ara projectes, tallers, participació en concursos (per exemple el Concurs online Odissea), dramatització de mites grecoromans i elaboració de presentacions sobre cultura grecoromana, com també activitats extraescolars, ja siga el Festival de Teatre clàssic de Sagunt o itineraris i visites culturals a llocs arqueològics, museus o exposicions, que inclouen preparació, execució o posta en comú i reflexió a posteriori de l'activitat.

Així doncs les situacions d'aprenentatge proposades estaran recollides en la programació d'aula.

8. PRINCIPIS METODOLÒGICS

En aquesta programació s'aposta per una metodologia significativa i constructivista, basada en la interacció de tres pilars, l'alumnat, el contingut i el professorat. L'alumnat, amb un paper actiu i disposat a aprendre a partir d'uns coneixements previs; el contingut, producte sociocultural i objecte de l'aprenentatge; i per últim el professorat, que ajuda a l'alumne a crear significats i atribuir sentit a allò que aprèn.

Les característiques fonamentals d'aquesta metodologia són les següents:

- ♥ *Caràcter integral.* En els blocs s' inclouen continguts de diversos tipus i de cap manera es deuen considerar com a elements aïllats. Es pretén, més bé, que l'ensenyament del grec siga simultani, a efectes didàctics, en els seus diferents blocs de morfologia, sintaxi, lèxic i cultura. Es tracta, doncs, d'harmonitzar l'assignatura.
- ♥ *Caràcter gradual.* Tots els continguts de les unitats didàctiques se seleccionen i es graduen segons uns criteris específics i raonats.
- ♥ *Caràcter motivant.* L'actitud de l'alumnat i la seua resposta és directament proporcional a la del professorat. De manera que el fet d'idear constantment i aplicar estratègies i procediments variats comporta una motivació positiva envers l'assignatura.

En aquest sentit, la tasca del professorat ha de procurar:

- a) fer-los referències actuals
 - b) provocar-los curiositat
 - c) despertar els seus sentiments
 - d) potenciar la seua creativitat i imaginació
- ♥ *Caràcter flexible i variat.* Tot açò atenent als estils d'aprenentatge de l'alumnat; al tipus de contingut que es desenvolupen; als objectius que es persegueixen en cada unitat; al resultat de les avaluacions de cadascuna de les seqüències d'ensenyament-aprenentatge; als reforços necessaris per a superar les dificultats, etc.
 - ♥ *Caràcter formatiu i tractament d'errors:* és important fer ús de l'avaluació formativa, que ens done informació qualitativa sobre el procés educatiu. En l'autoaprenentatge té un paper important l'autocorrecció. Per tant, s'ha d'afavorir la participació de l'alumne en l'avaluació: cal que analitze els propis errors i siga coneixedor del moment exacte en què es troba del seu aprenentatge. Tots aquests principis tenen com a finalitat que els alumnes siguen, gradualment, capaços d'aprendre de forma autònoma.
 - ♥ *Caràcter inclusiu:* és fonamental el tractament de la inclusivitat en l'aula i per tal d'atendre aquesta diversitat és adient un aprenentatge cooperatiu que aprofite l'heterogeneïtat per facilitar el desenvolupament de les habilitats comunicatives,

l'aprendre a aprendre, el sentiment de col·lectivitat, la millora en la implicació de l'alumnat i la creativitat.

♥ *Caràcter interdisciplinar:* és necessària la coordinació altres matèries com el valencià o el castellà, de manera que es farà referència constant a aquestes llengües, perquè l'alumnat reflexione sobre els paral·lelismes i diferències entre elles i perquè es consolide entre ells la noció de llengües romàniques.

♥ *Educació en valors cívics i socials:* el nostre alumnat ha de conèixer, assumir i exercir els seus drets i deures en el respecte als altres, practicant la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitant-se en el diàleg i afermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural.

♥ *Metodologies actives* com l'aprenentatge basat com l'ABP, l'aprenentatge basat en la investigació, l'aprenentatge col·laboratiu, la gamificació i l'aprenentatge servei o el treball cooperatiu.

L'enfocament competencial implica un canvi en la pràctica docent i en el procés d'aprenentatge. Com deia el poeta Hesíode, *l'educació ajuda a la persona a aprendre el que és capaç de ser*. I en aquest procés, **el paper del professorat** no és el de ser un mer transmissor de coneixements sinó que també es converteix en **mediador** que acompanya a l'alumnat i li dóna les ferramentes i els recursos suficients perquè pugui treballar de forma responsable, autònoma, i eficaç. Es tracta, doncs, d'una metodologia interactiva i participativa que posa el focus en l'adquisició de capacitats de l'alumnat perquè les pugui aplicar en contextos diferents Així doncs, els plantejaments metodològics seran els següents:

- a) Prioritzar la reflexió i el pensament crític de l'alumnat, així com l'aplicació del coneixement, per tal de tenir un alumnat reflexiu.
- b) Alternar i diversificar les actuacions i les situacions d'aprenentatge d'acord amb la motivació i els interessos de l'alumnat.
- c) Utilitzar les idees i coneixements previs de l'alumnat com a suport per a nous esquemes mentals que reformulen o desenvolupen els disponibles
- d) Encoratjar a la recerca, selecció, anàlisi crític, tractament, presentació i aplicació dels coneixements, de manera que la funció del docent es vincule a tutoritzar l'aprenentatge, estimular i acompanyar.
- e) Apropar la naturalesa del coneixement a situacions quotidianes i problemes pràctics, als contextos i entorns socials, perquè l'aprenentatge resulte rellevant.
- f) Implicar l'alumnat en el procés, que siga capaç d'aprendre a aprendre.
- g) Emprar diferents fonts d'informació i de documentació, potenciant la lectura i el tractament de la informació com a estratègies d'aprenentatge.

- h) Treballar a partir de tasques relacionades amb la solució de problemes reals que puguin ser funcionals per altres situacions.
- i) Potenciar el treball cooperatiu, com a experiència didàctica que fomenta el diàleg, el debat, la discrepància, el respecte cap a les idees dels altres, el consens.
- j) Afavorir la capacitat d'aprendre per si mateix i promoure el treball en equip.

Així doncs, atenent als plantejaments metodològics exposats, el tipus de situacions i d'activitats que comprèn el procés d'ensenyament/aprenentatge i que s'aplicaran en cada unitat didàctica, tracten totes les competències clau i específiques i són:

➤ **D'introducció i de coneixements previs.** Serveixen per comprovar el nivell inicial dels continguts que es tractaran per originar l'interès de l'alumne. Es proposen les següents:

- Pluja d'idees dels continguts que es tractaran.
- Lectures de textos introductoris i comentaris generals.
- Projeció de fragments de vídeos
- Presentacions motivadores i clarificadores
- Un repàs de les nocions vistes fins el moment
- Una introducció de cada aspecte lingüística, mitjançant paral·lelismes amb les llengües properes a l'alumnat, etc.

➤ **De desenvolupament i consolidació.** Permeten aprofundir en els conceptes, així com conèixer i desenvolupar les habilitats, destreses i noves actituds: realització d'exercicis de diversos tipus, anàlisi i traducció d'oracions, textos, etc. Pel seu especial interès, detallem com activitats de desenvolupament:

- Lectura i comentari de textos traduïts.
- Lectura comprensiva del tema de cultura.
- Resolució d'exercicis de lèxic.
- Resolució d'exercicis sobre aspectes morfosintàctics i traducció d'oracions amb aplicació d'aquests.
- Aprenentatge de vocabulari.
- Presentació de treballs
- Traducció de frases i textos
- Traducció inversa per a consolidar el reconeixement de les formes.

- Elaboració de diàlegs en llatí per practicar els conceptes gramaticals o el vocabulari nou.
- **De síntesi-resum.** Faciliten la relació entre els distints continguts apresos i afavoreixen que l'alumnat emeta el seu judici valoratiu i es trobe en condicions d'utilitzar els coneixements en contextos més amplis. Esquemes de morfologia i sintaxi, mapes conceptuals etc.
- **Activitats de reforç i ampliació:** durant el curs sempre hi ha alumnes que per diversos motius van deslligant-se. Això fa que a poc a poc se'n vagen desmotivant respecte a la matèria, disminuint el seu rendiment. Per tal de pal·liar estes dificultats s'establiran els exercicis corresponents en funció de les característiques de cada alumne. A cada unitat didàctica es prepararan les activitats que servisquen per reforçar els coneixements, mitjançant exercicis de dificultat graduada per als temes lingüístics i lèxics i esquemes o resums dels temes culturals.

Igualment per a aquells alumnes que hagen assolit satisfactòriament els continguts proposats, realitzaran exercici d'aprofundiment, lectures complementàries, activitats de repte, petits treballs d'investigació o ampliació del lèxic mitjançant els textos o els diccionaris apropiats. A més a més es realitzaran tallers i murals per posar en context allò que l'alumnat apren en les diferents unitats.

9.- CRITERIS D'AVAUACIÓ DE LES CE

CE1: *Reconéixer i valorar el paper de la cultura i la llengua llatines en els orígens d'Europa, així com la major o menor pervivència i presència en les llengües i cultures dels països que la conformen en l'actualitat.*(30%)

1.1. Identificar els principals esdeveniments polítics, històrics i socials de la civilització llatina en el seu context històric i relacionar-los amb la situació sociopolítica europea actual, establint les semblances i diferències amb ajuda de les fonts clàssiques i actuals.

1.2. Reconéixer elements de la mitologia clàssica com a font d'inspiració de manifestacions literàries i artístiques al llarg de la història.

1.3. Expressar respectuosament opinions argumentades (multimodals, orals o escrites) sobre la importància del llatí i de la multiculturalitat per al desenvolupament de la societat.

1.4. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format, mitjançant l'ús d'estratègies de cerca, la selecció, l'anàlisi crítica i el tractament d'informació de fonts primàries i secundàries.

CE2. *Identificar els trets bàsics i valorar la importància de la llengua llatina en els idiomes que l'alumnat utilitza i estudia, a través de l'aprenentatge de l'alfabet, l'etimologia, els llatinismes, la composició i derivació. (10%)*

2.1 Identificar i valorar la rellevància de l'alfabet llatí en la formació de les llengües romàniques i la influència en les no romàniques.

2.2. Descobrir i sistematitzar la pervivència dels ètims llatins en les llengües romàniques peninsulars, europees i altres llengües del repertori lingüístic de l'alumnat.

2.3. Fer un ús adequat dels llatinismes més comuns en un context adequat.

Inferir el significat d'alguns tecnicismes tot aplicant els principals fonaments de la derivació i composició amb prefixos llatins.

2.4 Valorar la diversitat lingüística i l'interés per l'adquisició d'altres llengües estrangeres com a mitjà d'enriquiment personal i professional.

CE3. *Traduir, comprendre i interpretar textos llatins orals i escrits de dificultat moderada, utilitzant estratègies d'accés al significat.(40%)*

3.1. Llegir i comprendre textos senzills en llatí (orals i escrits) seguint les normes bàsiques de pronunciació, amb ajuda dels coneixements lingüístics de l'alumnat.

3.2. Identificar i analitzar els aspectes gramaticals elementals del llatí en textos de dificultat graduada, comparant-los amb els del repertori lingüístic personal.

3.3. Analitzar la formació i funció de les paraules en l'oració llatina: declinació (substantius, adjectius i pronoms) i conjugació.

3.4. Interpretar i traduir frases o textos llatins adaptats i de dificultat graduada, fent ús de tots els recursos i estratègies apreses.

CE4. *Produir enunciats senzills en llengua llatina, orals i escrits, desenvolupant estratègies d'accés al significat. (10%)*

4.1. Crear frases o textos senzills, escrits i orals, en llatí, utilitzant les estructures i el lèxic apresos.

4.2. Aplicar correctament la declinació per a una expressió correcta de la llengua.

4.3. Utilitzar la conjugació verbal per a una expressió adequada de la llengua llatina

4.4. Valorar la importància del llatí com a mitjà de transmissió de cultura i la comunicació escrita i oral.

CE5. *Localitzar i valorar la presència del món clàssic en el patrimoni històric, arqueològic i artístic d'Europa, de la Península Ibèrica i de la Comunitat Valenciana i contribuir-ne a la conservació i respecte. (10%)*

5.1. Argumentar amb exemples la importància de la tradició romana en les manifestacions culturals posteriors.

5.2. Localitzar i valorar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.

5.3. Realitzar activitats orientades al coneixement i estima de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat romà.

5.4. Mostrar respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat.

10.- INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

D'acord amb el que es disposa al **Reial Decret 217/2022**, l'avaluació serà contínua i formativa i tindrà com a fi detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, analitzar les seues causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i adequar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat. Així mateix, el caràcter formatiu implicarà que l'avaluació siga un instrument per a la millora dels processos d'ensenyament i aprenentatge, ja que ofereix al professorat uns indicadors de l'evolució dels successius nivells d'aprenentatge dels seus alumnes, amb la consegüent possibilitat d'aplicar mecanismes correctors de les insuficiències advertides.

Amb la finalitat d'avaluar el grau d'adquisició de les competències utilitzarem diversos instruments d'avaluació :

- Observació directa: llista de control on figure l'observació directa i sistemàtica:
 - Assistència (CC) (CPSAA) (CE)
 - Actitud i interès (CC) (CPSAA) (CE)
 - Hàbits de treball: si acaba a temps les feines, constància en el treball, cura del material (CC) (CPSAA) (CE)
 - Intercanvis orals: preguntes, participació, interacció a classe, debats (CC) (CPSAA) (CCL)
- Quadern de l'alumnat: en ell es constatarà el treball diari, els esquemes i la teoria de cada unitat, la realització d'activitats proposades, la correcció de les activitats, les faltes d'ortografia, l'expressió escrita, l'organització i presentació del treball (CC) (CC) (CPSAA)(CE).
- Treballs : Un altre instrument d'avaluació seran els treballs creatius o d'investigació senzills que l'alumnat haurà de realitzar sobre aspectes culturals o mitològics del món clàssic. En ells es valorarà la puntualitat en l'entrega, la presentació, l'ordre en l'exposició, l'expressió escrita i/o oral, el material bibliogràfic o audiovisual utilitzat,

utilització crítica de les fonts d'informació, la presentació del treball i la creativitat (CPSAA))(CCL) (CC) (CE)(CD)

- Proves objectives escrites individuals per medir el grau de consecució dels continguts (CCL) (CPSAA) (CC) (CE) (CP)(CCEC)
- Tallers, murals, audiovisuals (CCL) (CPSAA) (CC) (CE) (CP)(CCEC)
- Lectures (CCL) (CPSAA) (CCEC)

10.1 Relació entre les competències i els instruments d'avaluació

Els treballs, observació diària, les diferents proves i la varietat en la tipologia d'exercicis de cada prova té com a finalitat recollir la progressió de les competències clau i específiques, tal i com precisem a continuació:

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 1	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ
<i>Reconéixer i valorar el paper de la cultura i la llengua llatines en els orígens d'Europa, així com la major o menor pervivència i presència en les llengües i cultures dels països que la conformen en l'actualitat.</i>	El seguiment d'aquesta competència es du a terme mitjançant les qüestions sobre cultura de les proves, així com a través de treballs sobre activitats complementàries i eixides extraescolars.
Competències Clau: CCL, CPSAA, CCEC, CC	
COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 2	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ
<i>Identificar els trets bàsics i valorar la importància de la llengua llatina en els idiomes que l'alumnat utilitza i estudia, a través de l'aprenentatge de l'alfabet, l'etimologia, els llatinismes, la composició i derivació.</i>	El seguiment d'aquesta competència es du a terme mitjançant les qüestions d'etimologia derivació i llatinismes de les proves escrites, així com en els exercicis diaris.
Competències Clau: CCL, CMCT, CC, CP	
COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 3	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ
<i>Traduir, comprendre i interpretar textos llatins orals i escrits de dificultat moderada, utilitzant estratègies d'accés al significat.</i>	El seguiment d'aquesta competència es du a terme mitjançant les dos proves escrites així com en els exercicis diaris de comprensió, anàlisi i traducció de textos.
Competències Clau: CCL, CPSAA, CP	
COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 4	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ
<i>Produir enunciats senzills en llengua llatina, orals i escrits, desenvolupant estratègies d'accés al significat.</i>	El seguiment d'aquesta competència es du a terme mitjançant les dos proves escrites així com en els exercicis diaris de comprensió, anàlisi i traducció de textos.
Competències Clau: CCL, CPSAA, CP	

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 5	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ
<i>Localitzar i valorar la presència del món clàssic en el patrimoni històric, arqueològic i artístic d'Europa, de la Península Ibèrica i de la Comunitat Valenciana i contribuir-ne a la conservació i respecte.</i>	El seguiment d'aquesta competència es du a terme mitjançant les qüestions sobre cultura de la segona prova escrita, així com a través de treballs sobre activitats complementàries i eixides extraescolars.
Competències Clau: CCEC, CE, CD, CPSAA, CC	

10.2 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Pel que fa a la qualificació de cada avaluació, s'obtindrà de la manera següent:

→ A cada avaluació farem, com a mínim **dos exàmens**.

- A cada examen entrarà tota la matèria de llengua, vocabulari i lèxic vista fins al moment i la cultura des de l'últim examen.

- La proporció habitual és la següent (pot variar segons el temps dedicat a cada part):

Llengua: 50-60 %

Cultura: 20-30 %

Evolució del lèxic: 10-20%

→ **Exposicions.** L'alumnat farà exposicions relacionades amb els continguts de l'assignatura.

-Primera avaluació: Exposició sobre els deus i deesses de la mitologia

-Segona avaluació: Parelles mitològiques /Etimologia

-Tercera avaluació: Exposició sobre aspectes culturals de la civilització romana (habitatge, espectacles i oci , menjar, cosmètica, restes arqueològiques d'algunes ciutats etc)

→ **Lectures.** A cada avaluació hi haurà una lectura obligatòria de la qual l'alumnat farà una prova escrita o un treball.

► La **nota de l'avaluació** tindrà en compte els percentatges següents:

- **Exàmens: 60%** (gramàtica, vocabulari, cultura)
- **Participació, activitats diàries, llibreta: 10%** (s'ha de tindre en compte que almenys 5 anotacions negatives anul·laran aquest percentatge)
- **Llibre de lectura: 15 %**

- **Treball de recerca-exposició: 15%**

Per tant, la qualificació d'avaluació serà la mitjana dels exàmens, amb l'arrodoniment corresponent; per exemple: 6'4 podrà ser un 6 o un 7, igual que un 6'7 podrà ser un 6 o 7. En tots dos casos pot variar l'arrodoniment segons la tasca i les notes de classe. Aquesta casuística s'estudiarà cas per cas. No obstant això, les dècimes es guarden per a la nota final, en la qual es ponderarà al número sencer següent amb +0.5 dècimes.

L'avaluació de l'alumnat eixirà de la suma de tots aquests elements avaluatius. És condició indispensable que l'alumnat assistisca amb regularitat a classe i realitzi, tant a casa com a l'aula, totes les activitats que es plantegen per part de la professora. Si un alumne/a deixa d'assistir a classe (sense justificació), serà qualificat negativament tant en aquelles activitats que hauria d'haver realitzat (exercicis, treballs) com en l'actitud envers l'assignatura. També es qualificarà negativament aquells alumnes, que havent faltat a un examen, no presenten a la professora cap tipus de justificació (justificant mèdic). En eixe cas seran qualificats amb un 0 en eixa prova i no se'ls farà cap recuperació, ja que l'avaluació és contínua. A més a més, si un alumne/a falta a les hores prèvies d'un examen, haurà de presentar un justificant ja que, en cas que no justifique l'absència, se li penalitzarà la nota de l'examen.

L'avaluació de l'assignatura és contínua. L'estudi del llatí ha de ser quotidià i progressiu; l'alumnat no pot oblidar la matèria explicada, que continuarà apareixent en els nous textos.

Així mateix, no es duran a terme proves de recuperació d'una avaluació concreta, perquè el llatí, com totes les llengües, és un sistema complet, indivisible que es va aprenent de forma progressiva. Només al final del procés d'ensenyament-aprenentatge es pot avaluar objectivament i realment l'alumnat.

Pel que fa a les faltes d'ortografia es seguirà el següent criteri: cada falta no repetida descomptarà 0'05 fins un màxim de 2 punts.

► **Nota final del curs** : en ser avaluació contínua, la valoració final serà de manera gradual i progressiva, tenint en compte els percentatges següents:

Primera avaluació: 20 %

Segona avaluació: 30 %

Tercera avaluació 50%

Com que ja no hi ha convocatòria extraordinària, la nota resultant de l'aplicació dels percentatges serà la nota final de curs, tenint present que si l'alumnat aprova l'última avaluació, tindria aprovada l'assignatura. L'alumnat que no haja aconseguit arribar als nivells mínims exigibles durant el curs i haja suspés la matèria, **sols en casos excepcionals**, podrà fer una recuperació de la matèria abans que acabe el curs.

Segons el reglament intern del centre, la falta d'assistència a classe de manera reiterada pot provocar la impossibilitat de l'aplicació correcta dels criteris d'avaluació i la pròpia avaluació continua. El percentatge de faltes d'assistència injustificades, que originen la impossibilitat d'aplicació de l'avaluació continua s'estableix en el 20% del total d'hores lectives. L'alumnat que es veja implicat en aquesta situació es sotmetrà a una avaluació extraordinària, a final de curs, convenientment programada, de tota la matèria. A més, haurà de presentar tots els treballs i lectures encomanades al llarg del curs. L'examen tindrà un valor del 80% i els treballs del 20% per al còmput de la nota.

11. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA

D'acord amb el Decret 104/2018, i l'Ordre 20/2019, atendre la diversitat en l'aula és imprescindible per millorar les oportunitats educatives de tot l'alumnat. S'ha de partir en tot moment del principi d'igualtat, com a garantia d'oferir les mateixes oportunitats a tot l'alumnat. Seguint el Diseny Universal d'Aprenentatge (DUA) s'ha d'aconseguir una inclusió efectiva i minimitzar barreres físiques, sensorials, cognitives i culturals que hi puguin haver a l'hora de dur a terme les diferents propostes i activitats, tant de material com d'accés, tenint en compte la diversitat de l'alumnat.

Atenent els principis d'equitat i d'inclusió, s'estableixen quatre nivells de resposta educativa per a la inclusió. El primer nivell es refereix a les mesures que impliquen els processos de planificació i l'organització dels suports del centre, el segon nivell es dirigeix a tot l'alumnat del grup-classe i inclouen el disseny i aplicació de programacions didàctiques que donen resposta la diversitat de tot l'alumnat del grup, incloent les activitats d'ampliació i reforç i la prevenció de dificultats d'aprenentatge.

Les mesures del segon nivell es determinen en les unitats didàctiques així com en el pla d'acció tutorial i el pla d'igualtat i convivència continguts en el projecte educatiu de centre i la seua concreció en el Pla d'Actuació per a la Millora (PAM).

El tercer nivell de resposta el constitueixen les mesures dirigides a l'alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup, que impliquen suports ordinaris addicionals. Aquest nivell inclou mesures curriculars que tenen com a referència el currículum ordinari i com a objectius que l'alumnat destinatari promoció amb garanties a nivells educatius superiors. S'inclou l'organització d'activitats d'enriquiment o reforç, les

adaptacions d'accés al currículum que no impliquen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries.

En el quart nivell de resposta el constitueixen les mesures dirigides a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada de caràcter extraordinari que implique suports especialitzats addicionals.

En aquest nivell de primer de batxillerat l'atenció individualitzada i l'atenció a la diversitat s'enfoca principalment en mesures de reforç:

-Mesures de suport ordinari (Nivell II) Les mesures a adoptar van destinades al següent tipus d'alumnes: alumnes repetidors, (aquest any no hi ha cap) alumnes amb alguna dificultat d'aprenentatge i alumnes (si n'hi haguera) d'incorporació tardana al sistema educatiu, que són els que, en principi solen presentar dificultats en l'aprenentatge ordinari en els aspectes bàsics del currículum i no haver desenvolupat convenientment els hàbits de treball i estudi. Davant aquests alumnes les mesures seran de caràcter organitzatiu i metodològic. Ho farem des de diferents perspectives:

ACCÉS:

- Supervisió de l'accessibilitat física, sensorial, i cognitiva d'espais i mobiliari de les aules i altres espais dins i fora.
- Control de l'assistència i prevenció de l'absentisme
- Actualització de la informació educativa sobre l'alumnat del grup classe assegurant la protecció de dades i la confidencialitat: qualificacions i avisos personals.
- Proporcionar múltiples formes de representació (DUA)
- Adequació i accessibilitat dels recursos tecnològics i dels materials didàctics i curriculars comuns que siguin coherents amb els valors inclusius (art. 4 apartat 5f Decret 104/2018)

PARTICIPACIÓ :

- Activitats proposades que fomenten el treball en equip i cerquen la interacció compensada entre alumnes/as a classe.
- Actuacions que promocionen la igualtat, convivència positiva i prevenció de conflictes: compliment de normes de comportament consensuades pel grup des d' Acció Tutorial.
- Activitats de sensibilització de caràcter coeducatiu, igualitari i inclusiu a l'aula. posada en valor de les bones maneres en el tracte a classe, llenguatge respectuós, el to de veu, l'expressió corporal, etc.
- Acompanyament a la identitat i expressió de gènere amb el grup classe.
- Ús d'estratègies per promoure i facilitar la participació activa i positiva de l'alumnat en les activitats de classe a l'aula i fora de l'aula: facilitant l'accés a la informació

(esquemes, mapes conceptuals, imatges, etc) facilitant l'accés al material (tenir més llibres a classe per si algú no el porta, fotocòpies, préstec de llibres de lectura, investigar la raó de no voler assistir a una activitat extraescolar, etc)

- Fases de detecció i primeres actuacions dels protocols de prevenció i intervenció davant supòsits de violència i desprotecció (ordre 62/2014 de 28 de juliol): atenció als comportaments i reaccions a classe en la interacció amb els altres.
- Ús de diferents formes de motivació, expressió del coneixement, presentació de les activitats de manera que s'oferisca oportunitat de participar a tots/totes: correcció voluntària d'exercicis, possibilitats de respondre tant oral com de forma escrita, elecció de temes de treball, adjudicació de rols en l'equip, posada en comú, etc.
- Activitats d'orientació acadèmica i professional que preparen l'alumnat per a la presa de decisions vocacional i que incorporen la perspectiva de gènere: suport a l'alumnat en preguntes i dubtes al respecte, així com al dep. d'Orientació

APRENTATGE:

- Programacions i unitats didàctiques integrades/inclusives: funcionalitat i significativitat dels continguts, ajust dels criteris d'avaluació transversals, selecció i adequació dels procediments i instruments d'avaluació.
- Planificació personalitzada d'activitats d'ampliació o reforç com a part de les unitats didàctiques, que compense els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat facilitant fitxes de reforç als alumnes amb més dificultats, i d'ampliació a aquells/aquelles alumnes que puguen aprofundir més.
- Afavorir la capacitat d'aprendre per si mateix guiant-li en la cerca d'informació i donant pautes per a la seua elaboració: selecció (validesa de les fonts d'informació), concreció, tractament (esquemes, redacció en ordre lògic) tant en l'ús de TICs com en suport escrit.
- Aplicació d'actuacions i/o programes preventius de dificultats d'aprenentatge acordats amb l'alumnat del grup-classe.
- Ubicació en l'aula prop del professor/a per facilitar una atenció més individualitzada.
- Lectures recomanades per a millorar la competència lingüística i la comprensió lectora mitjançant el treball sobre textos variats i el pla lector del departament que inclou la tria de lectures voluntàries.

CONTINGUTS

- Presentar els continguts utilitzant diferents estratègies.
- Prioritzar uns objectius sobre altres segons les capacitats.
- Preparació d'exercicis amb dificultat gradual per als conceptes lingüístics i lèxics.

- Posar de relleu la transversalitat en els diferents continguts.

METODOLOGIA

- Dissenyar activitats d'aprenentatge diferenciades
- Establir diferents nivells d'ajuda dins de l'aula.
- Utilitzar formes de treball cooperatiu.
- Crear un ambient de col·laboració i no de competitivitat.
- Emprar gran varietat de recursos didàctics, sobretot visuals.
- Fer ús de material didàctic més pràctic.
- Establir plans de treball personalitzats (PAP)
- Afavorir el debat i la reflexió quan siga necessari
- Proporcionar activitats de reforç

AVALUACIÓ

- Proporcionar a l'alumnat informació clara de criteris.
- Seleccionar instruments d'avaluació variats.
- Avaluar no sols el producte sinó tot el procés d'aprenentatge.
- Tenir flexibilitat en els temps d'exàmens, proves o d'activitats.

-Mesures de suport específic (Nivell III): s'han d'aplicar si constatem que en el nostre grup tenim alumnes amb algun dels següents perfils:

- **Amb dificultats visuals i de lectoescriptura** (dislèxia)

- Situar en proximitat a la pissarra i a la professora.

-Donar més importància al contingut que al format: ús de tauleta o ordinador, si fora necessari

-Evitar la correcció sistemàtica i en roig.

-Fer notar a l'alumne/a d'on partim i què volem aprendre .

-Prestar atenció a la presentació de textos escrits: atenció a la grandària i tipografia i espaiat de textos en paper, pissarra, projeccions

-Acompanyar les explicacions orals: amb reforç visual (esquemes a la pissarra, vídeos, etc) i /o auditius (lectura en veu alta), ús de frases no molt llargues, vocabulari nou amb sinònims, donar instruccions clares i concises i seqüenciades.

-Treball en grup cooperatiu.

- Facilitar l'accés al currículum: elaboració de materials diversos: auditiu, esquemes, guions, que l'ajuden a seguir l'explicació.

- Controlar els seus apunts (completesa, ordre, etc), i garantir un text "segur" perquè pugui contrastar, estudiar, etc.

- Elaborar proves i instruments d'avaluació variats; proves orals/ tests/ opció vertader-fals/ relacionar, etc), preguntes concretes, enunciats més curts, més temps si el necessita, etc.

- **Amb dificultats auditives**

- Proximitat a la pissarra i a la professora: accés a lectura bucolinguofacial, amb bocalització clara i acompanyament gestual.

- Senyalització dels espais amb directoris, pictogrames.

- Facilitats d'accés al currículum: elaboració de material visual, d'esquemes, guions, que l'ajuden a seguir l'explicació.

- Donar més importància al contingut que al format: ús de taulet o ordinador, si fora necessari.

- Evitar la correcció sistemàtica i en roig.

- Fer notar a l'alumne/a d'on partim i què volem aprendre

- Controlar els seus apunts (completesa, ordre, etc), i garantir un text "segur" perquè pugui contrastar, estudiar, etc.

- Elaborar proves i instruments d'avaluació: varietat (oral/ tests/ vertader-fals/ relacionar, etc), preguntes concretes, enunciats més curts, més temps si el necessita, etc.

- Planificar reforç pedagògic (si és el cas): coordinació i assistència al DO per treballar tècniques d'estudi, d'organització, control d'estrés, etc.

- **Amb desconeixement de l'idioma** (incorporació tardana al sistema educatiu valencià, dificultats de llenguatge i parla)

- Situar en proximitat a la pissarra i a la professora.

- Donar més importància al contingut que al format. Evitar la correcció sistemàtica i en roig.

- Fer notar a l'alumne/a d'on partim i què volem aprendre .

- Acompanyar les explicacions orals: amb reforç visual (esquemes a la pissarra, vídeos, etc) i /o auditiu (lectura en veu alta), ús de frases no molt llargues, vocabulari nou amb sinònims, donar instruccions clares i concises i seqüenciades.

- Adequar els llibres de lectura al nivell lector de l'alumne/a

- Controlar els seus apunts (completesa, ordre, etc), i garantir un text "segur" perquè pugui contrastar, estudiar, etc.

- Elaborar proves i instruments d'avaluació variats; proves orals / tests / opció vertader-fals / relacionar, etc), preguntes concretes, enunciats més curts, més temps si el necessita, etc.

- Assistència d'agents interns i/o externs (PT, logopeda, etc)

• **Amb dificultats de mobilitat:**

- Facilitar l'organització de l'espai a l'aula, als corredors, banys, centre.

- Adequar l'ús del mobiliari: taula, ordinadors, taulers d'anuncis...

- Facilitar la participació en activitats complementàries del grup.

- Atendre la socialització en els temps entre classes i al pati en coordinació amb el tutor/a.

• **Amb dificultats intel·lectuals** (TDAH, d'espectre autista-TEA-, de conducta...)

- Coordinació amb el tutor i equip docent.

- Donar més importància al contingut que al format: ús de taulet o ordinador, si fora necessari.

- Flexibilitzar el temps adequant-lo al seu ritme: entregues, realització d'activitats, lectures, respostes orals, còpia d'apunts, realització d'exàmens.

- Ajudar a la planificació d'agenda, deures, estudi, dates d'exàmens per evitar oblit.

- Complementar materials escrits i visuals: textos i imatges.

- Afavorir l'ús de TICs.

- Donar més importància al contingut que al format: ús de taulet o ordinador, si fora necessari. Evitar la correcció sistemàtica i en roig.

- Fer notar a l'alumne/a d'on partim i què volem aprendre .

- Prestar atenció a la presentació de textos escrits: atenció a la grandària i tipografia i espaiat de textos en paper, pissarra, projeccions

- Acompanyar les explicacions orals: amb reforç visual (esquemes a la pissarra, vídeos, etc) i /o auditiu (lectura en veu alta),
- Usar frases no molt llargues, vocabulari nou amb sinònims, donar instruccions clares i concises i seqüenciades, assegurar-se de la comprensió de la pregunta en fer una prova, donar possibilitat d'esborrar o usar corrector.
- Evitar els dobles sentits o la ironia.
- Treballar de manera transversal amb tutoria les habilitats socials: assertivitat, autocontrol, autoestima i autoconcepte, acordant amb l'equip docent pautes comunes d'acció.
- **Alumnat amb altes capacitats.**
- Enriquir el currículum comú de manera en vertical amb més continguts, o en horitzontal establint connexions i relacions amb altres matèries.
- Afavorir la investigació personal i l'autonomia en aprendre a aprendre segons els seus interessos personals.
- Posar en valor les produccions personals per tal d'incentivar la motivació i la creativitat.
- Programar treballs en equip en què interactue de manera enriquidora amb companys/nyes.
- Elaborar proves i instruments d'avaluació variats i obertes que li oferisquen la possibilitat de mostrar el que sap.
- Vigilar l'acceptació pel grup i el nivell emocional (ansietat, empatia, soledat, etc)

Juntament amb la inclusió d'aquell alumnat amb les característiques pròpies enunciades anteriorment, i com estableix el Decret 104/2018, des de les nostra matèria es potenciaran totes aquelles activitats que servisquen per a la promoció de la igualtat, la convivència positiva i la prevenció de conflictes i violència que comporten la participació de l'entorn i la comunitat educativa , com a concreció del Pla d'Acció Tutorial, del Pla d'Igualtat i Convivència i dels programes preventius, projectes d'innovació, projectes europeus etc que es desenvolupen al centre.

S'ha tingut en compte la sensibilització, sobretot, en la igualtat de gènere posant en primer pla les dones de l'antiguitat perquè hi haja una presència més equilibrada de dones i homes. Des de la matèria de grec es farà una anàlisi crítica de les realitats sexistes i discriminatòries de l'antiguitat i d'avui perquè l'alumnat reflexione sobre la importància de la igualtat, la tolerància i l'acceptació, com a garantia de convivència i de desenvolupament integral de les persones.

12. RECURSOS DIDÀCTICS I MATERIALS

Recursos materials

En la matèria de Llatí treballarem amb llibre de text de l'editorial Barcanova. A més l'alumnat treballarà amb material que la professora els proporcionarà a través d'Aules i fotocòpies per complementar el llibre de text.

A més del material que la professora passe a l'alumnat, es poden incloure altres materials com diccionaris, llibres didàctics de consulta, etc. Per altra banda, també es poden utilitzar materials que no tenen com a suport el paper, com ara jocs, construccions, maquetes, material confeccionat per l'alumnat i qualsevol altre tipus de material fungible (cartolines, retoladors...), encara que aquests s'utilitzen en menys ocasions i per a qüestions concretes. Relacionats amb aquests per ser també lúdics, es mostraran materials publicitaris per a comprendre la influència del món clàssic en la cultura occidental, així com retalls de periòdic, còmics, cartells, et

Recursos digitals

Són tots els recursos relacionats amb les noves tecnologies aplicades a l'educació; recursos informàtics com presentacions digitals, recursos lúdics a internet (exercicis, kahoots, educaplay etc) seguint la metodologia de la gamificació, o altres recursos audiovisuals i multimèdia com pel·lícules, documentals, vídeos etc. A més a internet es poden consultar diccionaris i un gran nombre de pàgines web i blogs per practicar els exercicis i treure informació. Com hem dit, utilitzarem la plataforma Aules per penjar el material de les diferents unitats així com les activitats o enllaços per treballar els continguts.

A tall d'exemple citarem alguns dels recursos a la xarxa sobre el món clàssic:

1- Portals de recursos a la xarxa sobre el món clàssic, d'on podrem accedir a multitud de pàgines d'interès a ESO o Batxillerat.

- WiChiron, recursos en internet para lenguas clásicas de Χείρων-Chiron
- Labyrinthus-Laberint, portal educatiu del món clàssic de Sebastià Giralt, amb especial atenció a: mites, cultura i societat gregues, el món clàssic a la xarxa amb entrades classificades per temes, agenda i notícies actuals, sobre el món clàssic, aplicacions flash sobre mitologia, mapes, recreacions virtuals, gramàtica llatina, etc
- Proyecto Palladium. Área de cultura y lenguas clásicas. Pàgina del MEC molt completa i ben estructurada quant a continguts curriculars. – Culturaclasica.com: a més de notícies d'actualitat clàssica i molts enllaços d'interès, a l'apartat "Secciones", podem trobar informació per temes: literatura grega i romana, llengua llatina i grega, mitologia, temes de cultura...

- Domus Baebia.blogspot: portal creat per l'aula matèria saguntina Domus Baebia, on estan recollides totes les activitats i documents que conformen els distints tallers que allí realitzen.

2. Pàgines web i blogs adaptats al curriculum de grec, llatí o matèries de cultura clàssica (departaments didàctics i similars)

- Materias Latín – Griego – Cultura clásica IES Santiago Apóstol (Carlos Cabanillas)
- Recursos didàctics de Grec, , Llatí i TIC del Dpt. de Llatí del IES Melchor de Macanaz
- Departamento de Griego IES Vegas Bajas
- Departamento de Latín IES Fuente de la Peña: Llatí I – II, Cultura Clásica I – II, activitats, jocs... – ProyectoGrammaticus: un sitio para el latín en enseñanza secundaria. (IES SANTIAGOAPÓSTOL)
- Llengües clàssiques a l'IES Pompeu Fabra, de Martorell: recursos de grec i llatí, tradició clàssica, Hispania antiga...
- Lingualatina per se illustrata: Blog destinat als usuaris del curso 'LINGVA LATINA PER SE ILLUSTRATA' de Hans H. ORBERG.
- IES Atenea, de Fuenlabrada: molts recursos de classe (Francisco Manzanero)
- IES Gabriel Ferrater

3. Blogs i pàgines personals per a seguir l'actualitat del món clàssic

- Els dies de Dèdal. Sebastià Giralt. Blog de l'actualitat clàssica: notícies sobre la civilització grecoromana i la seva pervivència en el món actual
- El fil de les clàssiques. Margalida Capellà.
- Culturaclassica.net. Ramon Torné: notícies i molts documents sobre temes diversos
- Los sueños de Hermes. Diari de l'assessoria de Cultura Clàssica (CEFIRE) de Sagunt
- Secretos de Argos. Diari col·lectiu sobre referents clàssics en les manifestacions culturals modernes. Complementat amb un índex en què s'organitzen i estructuren els referents clàssics trobats en diverses manifestacions culturals
- El vaixell d'Odisseu. Bloc del Dpt. de Clàssiques de l'escola Vedruna-Gràcia, de Barcelona

-Recursos organitzatius (distribució de l'espai i el temps)

Respecte a l'espai, és substancial disposar d'una bona organització de l'aula i tenir a l'abast, tant de l'alumnat com del professorat, recursos com ara diccionaris per al treball diari i altra bibliografia d'aula, fulls, una pissarra, projector, bona il·luminació, etc. El fet de tindre aula matèria facilita la tasca docent perquè permet tindre accés als materials propis i

a internet i evita desplaçaments. Es treballarà amb grups flexibles, fomentant el treball cooperatiu, per parelles o en grups, segons l'activitat. La idea és crear un bon clima de treball, acollidor, respectuós i participatiu. Cal, per tant, treballar en el desenvolupament de la intel·ligència emocional per fomentar les habilitats socials, l'empatia i la resolució de conflictes de l'alumnat.

S'ha de tenir en compte, a banda de l'aula, la utilització de l'aula d'informàtica per poder dur a terme els exercicis proposats a internet. A més a més la biblioteca del centre és també una font important per a la realització de treballs de recerca, consulta i investigació.

Quant a l'organització del temps, a l'hora de desenvolupar les unitats de programació en l'aula s'han tingut en compte alguns aspectes:

- Valoració de la distribució horària, diària i setmanal. És necessari calcular el temps de treball de l'alumnat dintre de l'aula perquè complete les activitats a casa. Les activitats estan organitzades per sessions. Les proves d'avaluació es realitzaran cada dos unitats.
- Per organitzar el temps als diferents blocs i sessions s'utilitzaran diverses estratègies: pluja d'idees, repàs de les nocions vistes, explicació de la professora, dubtes, treball individual o parelles, correcció d'exercicis etc
- El temps de cada període lectiu s'ha distribuït d'acord amb la corva de rendiment i cansament, adequant les tasques al començament o al final.
- Planificació de les eixides a l'exterior del centre de manera que alteren el menys possible la programació.

A tall de conclusió, es proposa una metodologia **activa** que, mitjançant la motivació o el diàleg continu, l'adient ús de recursos materials, l'organització espacial-temporal, i l'adaptació teòrico-pràctica dels continguts al nivell cognitiu de l'alumne i l'aprenentatge cooperatiu, cree noves expectatives en el procés educatiu.

13. FOMENT DE LA LECTURA

Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.

Des de la nostra matèria es contribuirà al pla de foment de la lectura. Regulat a l'ORDRE 44/2011, de 7 de juny, contempla l'exercici d'activitats de promoció i pràctica de la lectura en els centres educatius, a fi de garantir un tractament integral i sistemàtic de les activitats dirigides a promoure la lectura i a millorar l'expressió i la comprensió oral i escrita. Els objectius són:

- ❑ Fomentar en l'alumnat l'interés per la lectura i desenvolupar l'hàbit lector

- ❑ Afavorir la comprensió lectora des de totes les àrees i matèries
- ❑ Fomentar en l'alumnat la lectura com una activitat d'oci i gaudi.
- ❑ Estimular l'ús de fonts documentals complementàries al llibre de text, tant de suports impresos com digitals i audiovisuals.
- ❑ Estimular la sensibilitat artística i literària com a fonts de formació i enriquiment cultural.
- ❑ Fomentar una actitud reflexiva i crítica en el tractament de la informació.

Treballarem el foment de la lectura des de tres perspectives:

- Es realitzarà una lectura obligatòria de la qual es farà un treball o una prova escrita.
 - Primera avaluació: *Guárdate de los Idus* de Lola Gàndara
 - Segona avaluació: *Les metamorfosis d'Ovidi* de Anaya
 - Tercera avaluació: *Un còmic d'Astèrix i Obèlix*
- Es farà la lectura dels temes de cultura i dels diferents passatges de les unitats de programació.
- A l'hora de fer les exposicions, l'alumnat haurà de fer recerca de pàgines i manuals d'on haurà de llegir i treure la informació adient. A més, si s'assisteix al teatre de Sagunt, l'alumnat haurà de llegir l'obra de teatre.

14. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Les activitats complementàries i extraescolars tenen la finalitat d'enriquir els coneixements de l'alumnat ja que es fomenta el contacte directe i permet posar en context tot allò que estan aprenent.

- **Primer trimestre:** Nadales en llatí. Es tracta d'una activitat en què participa l'alumnat i el professorat voluntari del centre. Cantem cançons populars traduïdes al llatí per la professora jubilada Carmina Gómez i col·labora el departament de música amb la professora Inma Garcia i el departament de tecnologia amb la professora Susana Alòs. Assatgem unes setmanes abans de Nadal als patis i l'últim dia de Nadal fem una actuació al vestíbul de l'institut i després anem al centre de majors per actuar davant dels usuaris. És una activitat emmarcada dintre de l'Aprenentatge Servei ja que permet a l'alumnat treballar l'altruisme, l'empatia i la cura, així com adquirir un compromís cívic i crear vincles amb l'entorn, en concret amb la gent major.

- Segon trimestre: Valentia Romana: un recorregut per la València romana, amb la visita al museu de prehistòria de la Beneficiència i la visita a l'Almoïna. O visita a la Domus Baebia Saguntina (taller+ visita cultural)
- Tercer trimestre: Assistència al Festival de Teatre Grecollatí de Sagunt: representació d'una obra teatral clàssica (abril)
- Participació en concursos relacionats amb la cultura clàssica: Olimpíada de Cultura Clàssica, Odissea, etc.

La realització de les activitats queda supeditada a l'organització de les activitats extraescolars del centre, segons allò que s'acorde a les reunions de caps de departament.

15. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT. INDICADORS D'ÈXIT

L'avaluació de la nostra pràctica docent permet conèixer els aspectes que són susceptibles de millora, contribuint a trobar vies que donen resposta als interessos professionals del docent i servisquen per a una millor formació de l'alumnat i una millora de la qualitat de l'ensenyament.

Els objectius que és pretenen per avaluar la pràctica docent són els següents:

- Ajustar la pràctica docent a les peculiaritats del grup i a cada alumne/a.
- Comparar la planificació curricular amb el desenvolupament de la mateixa.
- Detectar les dificultats i els problemes.
- Afavorir la reflexió individual i col·lectiva.
- Millorar les xarxes de comunicació i coordinació interna.

Com a instrument d'aquesta avaluació proposem un model de qüestionari que recull diversos indicadors agrupats en tres blocs: la planificació, la realització i l'avaluació de l'alumne. En aquest sentit, i a fi de millorar la nostra pràctica, es tracta que el professorat reflexione en torn als ítems presentats a final de curs de tal forma que pugua incloure les seues conclusions i propostes de millora a la seua memòria final de curs.

Avaluació del curs

 : Molt satisfactori. : Satisfactori. : Poc satisfactori.: Insatisfactori

☐ PLANIFICACIÓ				
Plantege els objectius didàctics de forma que expressen clarament les competències que l'alumnat ha d'aconseguir.				
Selecció i seqüència dels continguts en una distribució i una progressió adequada.				

Adopte estratègies i programe activitats en funció dels objectius, dels continguts i de les característiques dels alumnes.				
Planifique les classes de manera flexible, preparant activitats i recursos ajustats a les necessitats i interessos dels alumnes.				
Establisc, de manera explícita els criteris i instruments d'avaluació i autoavaluació.				
Planifique la meua activitat educativa de forma coordinada amb la resta del professorat.				

☐ REALITZACIÓ				
Plantege situacions introductòries prèvies al tema que es va a tractar.				
Mantinc l'interès de l'alumnat partint de les seues experiències, en un llenguatge clar.				
Comunique la finalitat dels aprenentatges, la seua importància, funcionalitat, aplicació real.				
Informe dels progressos aconseguits així com de les dificultats trobades.				
Establisc, de manera explícita, els criteris i instruments d'avaluació i autoavaluació.				
Planifique la meua activitat educativa de forma coordinada amb la resta del professorat.				
Relacione els continguts i activitats en els interessos i coneixements previs dels alumnes.				
Estructure i organitze els continguts donant una visió general de cada tema.				
Facilite l'adquisició de nous continguts intercalant preguntes clarificadores, sintetitzant, exemplificant etc.				
Plantege activitats variades (de presentació-motivació, desenvolupament, reforç/ampliació), que assegurin l'adquisició de les habilitats i objectius.				
En les activitats que propose existeix un equilibri entre les individuals i grupals.				
Distribuïsc el temps adequadament: (temps per a l'exposició teòrica, així com per a les activitats que els alumnes realitzen a classe).				
Utilitze recursos didàctics variats tant per a la presentació dels continguts com per a la pràctica dels alumnes.				
Comprove que els alumnes han entés la tasca que han de realitzar: fent preguntes, fent que verbalitzen el procés...				
Facilite estratègies d'aprenentatge: demanar ajuda, com buscar fonts d'informació, passos per a resoldre qüestions, problemes... done ànims, assegure la participació de tots i totes.				
Controle freqüentment el treball de l'alumnat: explicacions addicionals, donant pistes, etc.				
Revise i corregisc sovint els continguts, activitats, materials, adequació dels temps etc.				

Proporcione informació a l'alumne sobre l'execució de les tasques i com pot millorar-les				
En cas d'objectius insuficientment assolits, propose noves activitats que faciliten la seua adquisició.				
En cas d'objectius assolits en un curt espai de temps, propose noves activitats que faciliten un major grau d'adquisició.				
Tinc en compte el nivell d'habilitats de l'alumnat, el seu ritme d'aprenentatge, etc., i en funció d'ells, adapte els diferents moments del procés d'ensenyament-aprenentatge.				

☐ AVALUACIÓ				
Tinc en compte el procediment general, que concrete en la meua programació d'aula, per a l'avaluació dels aprenentatges.				
Aplique criteris d'avaluació i qualificació en cadascun dels temes.				
Realitze una avaluació inicial a principi de curs, per tal d'ajustar la programació.				
Presente a l'inici de curs a l'alumnat els criteris d'avaluació i qualificació, així instruments d'avaluació i recuperació.				
Utilitze prou criteris d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents continguts.				
Habitualment, revise i explique els treballs i activitats, proves escrites dels alumnes i done pautes per a la seua millora				
Empre estratègies i procediments d'auto i coavaluació en grup que afavorisquen la participació dels alumnes en l'avaluació.				